

Informácie o zákone o pobyte v zariadeniach

Základné právo voľného pohybu je jedným z ľudských práv. V Rakúsku ho reprezentuje zákon o „ochrane osobnej slobody“, ktorý je súčasťou spolkovej ústavy. Toto základné právo je možné obmedziť iba na základe zákonných nariadení.

Pre **zariadenia pre deti a mladistvých, ako aj oblasť špeciálnych škôl a domovov** určuje zákon o pobyte v zariadeniach, za akých podmienok je možné obmedziť právo voľného pohybu.

Obmedzenie slobody

Ak sa zamedzí zmene miesta zverenej alebo opatrovanej osoby proti jej vôli alebo bez jej vedomia, hovoríme o obmedzení slobody. Na takýto účel sa používajú mechanické, elektronické alebo medikamentózne prostriedky.

Aby boli splnené právne predpoklady pre uskutočnenie takéhoto opatrenia, v prípade dotyčnej osoby musí ísť o človeka s psychickým ochorením alebo mentálnym znevýhodnením. Musí ísť o situáciu, keď dotyčná osoba predstavuje vážne a značné ohrozenie pre seba alebo svoje okolie. Opatrenie obmedzujúce slobodu sa musí vzťahovať na nebezpečnú situáciu. To znamená, že musí byť primerané a bezpodmienečne nevyhnutné. Predtým je v každom prípade potrebné vyskúšať iné alternatívy. Obmedzenie slobody by malo byť vždy až poslednou možnosťou.

Obmedzenia v prípade neplnoletých osôb, ktoré sa považujú za primerané ich veku, nie sú obmedzením slobody v zmysle zákona o pobyte v zariadeniach. Ide napríklad o pripútanie malého dieťaťa v kočíku.

Na posudzovanie, či ide o opatrenie primerané veku, neexistujú žiadne všeobecne platné kritériá. Vždy sa musí rozhodovať o konkrétnom prípade. V prípade potreby je vhodné nahlásiť prípad zastúpeniu obyvateľov.

Pedagogické vedenie musí každé obmedzenie slobody priradiť a objasniť situáciu dotyčnej osobe. To znamená, že dotyčné deti/mladiství musia byť informovaní o jeho dôvode, spôsobe a trvaní. Informácie je potrebné aj zaznamenať v dokumentácii.

Následne je vhodné nahlásiť prípad zastúpeniu obyvateľov. Musí sa pravidelne preverovať, či sú opatrenia obmedzujúce slobodu stále potrebné. Ak sa aplikujú na viac ako 48 hodín, musí sa doložiť lekárska správa.

Zastúpenie obyvateľov

Zastúpenie obyvateľov kontroluje priamo na mieste, či je obmedzenie slobody primerané a nevyhnutné. Okrem toho hovoria zástupcovia priamo s dotyčným dieťaťom/mladistvým, personálom a vedením zariadenia. Nahliadajú tiež do dokumentácie a lekárskeho správ.

Zastúpenie obyvateľov a vedenie zariadenia môžu požiadať okresný súd o preverenie opatrení obmedzujúcich slobodu. Chráni sa tým základný štandard ľudských práv, podľa ktorého má každá osoba, ktorej sloboda je obmedzená, právo na konanie pred nezávislým súdom. Ten rozhodne, či je obmedzenie slobody prípustné.

Školenia

Zastúpenie obyvateľov ponúka tiež školenia o aplikácii zákona o pobyte v zariadeniach. V prípade záujmu nás kontaktujte:

bewohnervertretung@vertretungsnetz.at

